

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy hóra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Flitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felső-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek.
 Zápolya-utca 1-66 szám
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A helyzetről.

Nagybecskerek, július 7.
 Bécsből írja levelezőnk:

Mint már a minap jelentettem, itt nem csinálnak belőle nagy dolgot, hogy az idén csak ősszel tilésezhetnek a delegációk. A közös költségelírások sima és gyors elfogadását ugyanis már eleve biztosnak tartják, mert a külügyminisztérium, valamint a megszállt területek költségvetései teljesen a múlt évi kereteken belül vannak, sőt ez utóbbiak új szaporodást mutatnak fel a saját fenntartó erejükből.

Csak egy aggálya van Kálnokynak: vajjon az újdonsült magyar „katholikus párt” azt a kis csinyt, melyet a főrendiházi delegátusok választásakor követett el, nem azért tette és forszirozta-e, hogy mint párt a delegációkban bujjék ki a tojásból s mindjárt egy kellemetlen tapintatlansággal szerepeljen. Zichy Nándor grófot mostani állandó tulingettsége mellett nagyon is képesnek tartják egy kirohanásra a római kuria érdekében és ennek a fanatikus Pollux-nak a Castor-a, Széchen Antal gróf, aligha fogja őt visszatartani: hisz ismerjük ennek a különös államférfinak ismételt bizalmas utazásait Romába, valamint azt a szinte excesszív magatartást, melyet a főrendiházban az egyházpolitikai javaslatokkal szemben elfoglalt. A nemes gróffal, aki negyvenhat esztendő óta elmegyilkolt apósának vértanuságából és ennek alapján fényes pályafutást tudott magának kihizelegni, már szinte jól laktak és nemcsak a külügyi hivatalban, hanem az udvarnál is igen szívesen látnák, ha az öreg ur végre visszavonulna a nyilvános színterről.

Ami a „Cziráký-kérdést” illeti, ha azt a magyar delegációban egyáltalán szóba hoznák, vagy éppen affaire-t akarnának belőle csinálni, úgy az nagyon könnyen megoldható. Mint tudva van, szemére vetik a grófnak, hogy a főrendiházban tüntetőleg a kormány ellen szavazott, holott a külügyi hivatal politikája hol Cziráký

gróf mint osztályfőnök van alkalmazva, szilárd támaszát a két állam kormányával való bizalommal teljes egyetértésben leli. A gróf azzal védekezik, hogy itt egy egészen kivételesen lelkiismereti kérdéssről van szó, melyben nemcsak saját meggyőződése, hanem nemzetségének évszázados hagyományai, sőt egy eskü által is kötve van, melyet atyja kezébe tett le. Ha a delegáció többsége ezt a nyilatkozatát nem tartaná kielégítőnek, akkor gróf Cziráký Béla elég gavallér arra, hogy visszalépjen.

Krighammer ural, az új hadügyminiszterrel, könnyen és gyorsan megfogna barátkozni a delegátusok: ő igen takarékos és pénzügyekben pontos és ezenfelül inkább hajlik a hadseregszervezet intenzív, mint expenzív fejlesztése felé.

Casimir-Perier, a francia köztársaság új elnökének fellépése itt a képzelhető legjótékonyabb benyomást keltette fel. A kamarához intézett üzenetéből, valamint a válaszból, melyet a nunciussnak, mint a diplomáciai testület doyen-jének szép és a legfinomabb tapintat által kitűnő üdvözlő beszédére adott, felvilágosodott szellem, méltóságos öntudat, államférfi okosság és higgadság beszél. Bizalommal számíthatunk rá, hogy benne a világbéke fenntartásának megbízható istápolóját nyerték, főleg miután feladatát kell, hogy lényegesen megkönnyítse az a rokonszenves hangulat, melyet a német császár lovagias tényle, a kémkedés miatt Glatz-ban fogva tartott francia tisztnek szabadon bocsátása, a francia nép szívében keltett.

A fiatal szerb király Konstantinápolyból nemcsak nagy tiszteletet és kellemes személyes emlékeket hoz haza, hanem reális vívmányokat is. Abdul Hamid szultán azt a határozott ígéretet tette neki, hogy a török területen letelepedett szerbeknek az egyház és iskolaügy terén ugyanazokat a kedvezményeket adja, melyeket birodalma többi közvetlen alattvalóinak. Pedig Szerbia többé a legcsekélyebb szerezain viszonyban sem áll Törökországgal. Ámde Abdul Hamid okos politikus, a ki

a szabad Balkán-államokat is magához akarja fűzni előzékenysége által, — a legjobb eszköz jövő forradalmak kikerülésére.

Klement metropolita visszahelyezése méltóságába bizonynyal d'caétre méltó, okos ténye volt Ferdinand bolgár fejedelemnek, a metropolita még a pánszláv ellenzék egy részét is a fejedelem lábához viszi majd; a mérsékelt ellenzékiek rögtön siettek, a mint sikerült Ferdinandnak leráznia magáról Bismarkját, Stambulowot, hódolatukat és hűségüket a Koburg-dinasztának bemutatni. Ugy látszik, tartós lesz ez a kedvező fordulat.

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 8. A tiszai regatta-szövetség amateur versenye Szegeden.
 Julius 16. Közigazgatási bizottság ülése.
 Julius 26. A pancsovai-petrovovszelói vasút közigi bejárása.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Daniel László alispán holnap kezdi meg szabadságidejét s megrongált egészségi állapotára való tekintettel családijával együtt Karlsbadba utazik. Szívübről óhajtnak hogy a megye első tisztviselője friss egészségben térjen vissza a fürdőből, hogy ősszel a nála megszokott erélyvel és munkakedvvel láthassa el nehéz s felelősségterhes hivatalát. Az alispán távolléte alatt úgy az alispáni hivatal, mint a torontáli h. é. vasutak ügyeinek vezetésével, mely utóbbiaknak köztudomás szerint az alispán hivatalból elnöke, dr. Dellimanich Lajos m. főjegyző bizatott meg.

— Két község egyesítése. A minap közöltük, hogy Grób főszolgabíró Magyar és Szerb Padé községek egyesítése érdekében mozgalmat indított meg. Mint értesülünk, a két község legutóbb megtartott képv. testületi ülésen egyhangulag az egyesülés mellett nyilatkozott. Az erre vonatkozó határozatok már be is terjesztették.

— Eljegyzések. Tordai Literaty Béla nagybecskereki kir. törvényszéki aljegyző e hónap 5 én tartotta eljegyzését Ujvidék szab. kir. város főpénztárnokának Tapavicza Sergi-

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Minns ur és komája.

— Dickens humoreszkje. —
 A „Torontál” számára fordította K—ó L—s.
 (Vége.)

A bárka végre nagy nehezen, sok készüldés után megindult, végig döcögött a követzenen pár száz lépésnyire s újból megállt. Minns ur egy szögletbe húzódva teljesen átengedélekét sötét gondolatának — a mikor a kocsiajtó kinyílik s Minns ur uti társasága egy — g y e r e k k e l, egy mamával, több skatulyával s egy esernyővel gyarapodott. A kedves, de elkényeztetett, makrancos kis ember csodálatos tévedésből az apjának nézte Minns urat s hozzá rohant, hogy megölelje.

— Vigyázz, kedvesem, tartja vissza kis fiacskáját a beszállott urhölgy; ez az ur nem a te apád!
 — A magas egekben lakozó Istennek legyen hála, hogy nem, — gondola magában megkönnyebbülten Minns ur s e szomorú napon ez volt az első örömsugár, mely fényes meteoriként megvilágította nyomorúságának sötét éjszakáját.

A derék kis fickóban azonban határozottan tréfás hajlamok lakoztak. Miután meggyőződött, hogy Minns csakugyan nem az atyja, az ismeretség tovább szövésére leghelyesebb módnak vélte Minns ur aggasztó tisztaságu nadrágján piszkos cipőcskéivel nyomokat hagyó érintkezésbe hozni; majd az édes mama esernyőjével megbökdöste a Minns ur hófchér ingelejét, szóval a gyerekekben levő mindenféle leleményes és furfangos ötletekkel igyekezett az ut unalmát elűzni s Minns urnak a csöpp emberek iránt eddig is viseltetett rokonszenvét fokozni.

Nagy sokára a hosszú utnak is vége szakadt s Minns ur a „Hattyu”-előtt beszállva, tisztára meggyőződött, hogy a diszbedről alaposan megkészt; izzadva, lihegve rohant el a tájékoztató fehér ház és nagy fal előtt s nem sokára utazása végső célja, egy otromba, sárgára mázolt, zöld salus ház előtt állott, melyet egy kertnek csufolt szabad tér övezett. E kertféle területen, két ferdére nyomott háromszög formájú ágyban hazymáneműek ékeskedtek, nemkülönbén két pipaszárral versengő nyárfacsemete tengődött, míg kellemes összeviszóságban ezernyi libavirág, tarkult, virágozott mindenfelé. Minns ur zörgetésére egy barna livrebe bujtatott vas-kos kis fickó bujt el, átvette kalapját s felakasztá a „csarnoknak” nevezett folyosón levő fogasra s bevezette a fogadószobába.

Minns ur a bemutatkozás formáságain szerencsésen keresztülesve, nem minden lelki gyötörődés nélkül foglalt helyet, mert érezte, hogy vagy tizenkét uri ember vizsgáló tekintete nyugszik rajta, akik képzelhetőleg le voltak iránta kötelezve, a miért az ebédnél egy jó óráig megvárakoztatta őket.

— Nos, Brogson ur, szólítja meg Budden ur egy fekete kabátos, hosszú kamásli, öreges gentleman, — mit gondol ön a miniszteriumról? Le fognak mondani, vagy nem?

— Hm, valósággal, — ön tréfál, hogy éppen tölem kérdez ilyesmit; azt hiszem, hogy je lenlevő és nagyrabcsült komája, Minns ur, hivatatottabb e kérdésre válaszolni.

Minns ur kézzel lábball szabadkozva biztosítá az érdemes társaságot, hogy az államkormányzatban elfoglalt tisztállása daczára semmiféle hivatalos értesülést nem nyert ő felsége s királyné magas miniszteriumának szándékairól, mely titokteljes kijelentése a társaság részéről

jelentős szemhunyorításokkal, nyilvánvaló gyanakodással s furfangos orrfuvással és torokköszörléssel fogadtatott, minek csak a Budden asszony szertartásos bevonulása vetett véget. Nyomban jelentették is, hogy találva van s Minns ur egész a lépcsőkhig vezette Budden asszonyt, de tovább már nem teljesithette gavallér kötelességét, mert a szük lépcsőn nem fért k el egymás mellett. Az ebéd úgy folyt le, mint rendszeren lenni szokott. Kések, villák csörrentek, sutogó beszéd, pohár koccintás, de a szigorú megfigyelőnek bámulatos látványt mutatott Budden urnő ő nagysága arealata, a mint a felszolgáló cselédséggel titkos jelekkel értekezett; olyan vala ez arez, mint az időmutató: s a légváltós minden fokozatát, „szeles”, — „vihar”, — „száraz idő”, — feltüntette a cselédség viselkedésével való meglegedésének, vagy nem tetszésének változásai szerint.

A csemege felhordása után az inas, Budden urnő intésére, bevezette Budden Sándor, Ágost ifjurat, egy szőke haju, nagy fejű kis embert, akit az ünnep tiszteletére világos kék, eszt gombos ruhába öltöztettek. Miután a fiatal urat édes mamája kellően megdicsérte s az apja kitűnő magaviseletre intette, eljött a határozott pillanat s bemutatták szükülő keresztapájának.

— Nos, kicsi barátom, mi újság? Derék fiu vagy, mi? — szólta Minns ur és oly tekintettel mustrálta végig a kis embert, melyben a gyerekvilág iránt táplált összes gyűlölete ki volt fejezve.

— Az vagyok.

— Hány esztendő vagy már?

— Szerdán leszék nyolcz; hát te?

— Lexi, az istenért, hogy lehetsz ily pajkos, Minns bácsi kora után kérdezősködni!

— Ó is megkérdezte tölem, vágott vissza

A hivatalos meüklét nélkül.

nek művelt és kedves leányával, Deszankával. — Horváthy Ferencz m. kir. kincstári főerdész és tart. honvéddhadnagy jegyet váltott Babócsa Juliska kisasszonnyal Zentáról.

— A „Temesvár“ gőzhajó új felszerelése. A „Temesvár“ nevű csavargőzös, amelynek tudvalevőleg már június hó 1-seje óta Nagybecskerek és Temesvár közt rendes hajóközlekedést kellett volna fenntartania, már napok óta Zimonyban horgonyozik, a hol most nagyszabású külföldi átalakuláson megy át. A rendelkezésre álló belső tért ugyanis személy szállításra fogják berendezni és új köntöseben a kis gőzhajó már a legközelebbi héten fog Nagybecskerekre érkezni.

— Kutatás az öngyilkos Lőry lakásán. Az öngyilkos Lőry bankházában tegnap délután Balonyi Imre központi vizsgáló bíró vezetése alatt egy bírói küldöttség járt, hogy felkutassa azt a levelet, melyben a szerencsétlen véget ért ember, mint maga mondotta, meggyónja bűneit. Nagyobb boríték alatt egy szekrényben csakugyan ráakadtak több levélre, melyek közül azonban csak egy volt megcímezve Fenyő Sándor, mint a Magyar Hírlap felelős szerkesztőjének nevére. Lőrynek többi leveleit a vizsgálóbíró magával vitte, azt pedig, amely névre szólott, tüstént rendeltetési helyére juttatta.

— Halálozás. Nagybecskerek egy általános tisztelt, közbecsülésben álló családját ejti gyászba az a haláleset, amelyet az alábbi jelentés közöl:

Kéler Elek s neje szül. Staats Johanna, Kéler Ákos s neje szül. Trandaffly Ilona, Kéler Georgin és dr. Kéler Sándor megtört szívvel tudatják, forrón szeretett felejtethetetlen fivérük illetve sógoruk Bádfalvi Kéler Zsigmond cs. és kir. kapitány és Ó Felsége magyar királyi testőrének rövid de súlyos szenvedés után 1894 évi július hó 2-án életének 40 ik évében Bécsben történt gyászos kimúltát. A drága halott hűt temetési 1894. évi július hó 4-én d. u. 2 órák fogokra a bécsi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Az örök béke lengjen hamvain.

A tüzkárosultak javára. A hippodromban a jövő hét folyamán valamelyik később közzéteendő napon jótékony célú előadás lesz, amelynek jövedelme a tüzkárosultak javára fordítatik.

— Thraun báró. A titokzatos cs. és kir. kamarás, ki emellett még a Thraun báró nevet használta akkor, amidőn néhány hét előtt a rendőrséghez Fried Sándornak a bajból való kiszabadítása végett egy beadványt intézett, úgy látszik kérekerült. Az álneves báró azt akarta elhitetni a világgal, hogy szegény Fried Sándort ártatlanul ítélték el a kereskedelmi bank kárára elkövetett 30.000 frtos család miatt, mert ő az, aki a két hamis váltóra a pénzt felvette és azóta már el is költötte. Hiába mondta önfeljelentésében a furfangos báró, hogy ne is keresse a rendőrség, mert két hét óta Amerika szabad levegőjét szívja, a csel fogás nem használt. Nyilvánvalóan látszott ugyanis, hogy az egész dolog csupán egy manőver Fried Sándor érdekében, még pedig valamelyik rokona részéről, aki eset-

leg a bűntársa volt. Ezen a nyomon haladva, a rendőrség és a büntető törvényszék megindították a vizsgálatot, melynek az lett az eredménye, hogy Karátsanyi rendőrkapitány tegnap letartóztatta Trancsén Teplicben az odaváló fűrdőrost dr. Fried Emil. Valószínűnek látszik, hogy Fried Emil dr., aki Fried Sándornak bátyja ennek vagy bűntársa volt a család elkövetésében, vagy pedig ő az, ki a báró Thraun álneven benyújtott önfeljelentéssel a bíróságot félrevezetni akarta. Fried drt tegnap a déli órákban átkísérték a budapesti kir. ügyészség fogházába honnan holnap vezetik kihallgatásra az érdekes fordulatot vett ügy új vizsgálóbírája elé.

— Népiünnepély és löverseny Kis-Zomborban. A kis-zombori Gazdasági Olvasókör e hó 15-én zombori Rónay Emil érdekében mezőgazdák löversenyével és csikódíjazással egybekötött népiünnepélyt, este a kör helyiségében pedig jótékony célú táncmulatságot rendez. Az érdekes programból kiemeljük a következő számokat: 1) Teke verseny, a gazdasági olvasókörben, kezdete délelőtt 8 órák, nyeremény a legtöbb „fa“ ütőnek 1 birka. — 2) Csikódíjazás. Egy éves csikóknál 1-ső díj 20 korona, 2-dik díj 15 korona, 3-dik díj 10 korona. — Kétéves csikóknál 1-ső díj 16 korona, 2-dik díj 10 korona, 3. díj 8 korona. — Anyakancza csikájával, 1. díj 20 korona, 2. díj 15 korona, 3. díj 10 korona. — 3. Mezőgazdák löversenye. — Nevezés a helyszínen. Távolosság 900 mtr. 1. díj 30 korona (Zombori Rónay László évi díja), 2. díj 20 korona, 3. díj 10 korona. Részt vehet minden kis-zombori lakos 5 éven felüli lovával. — 4) Akadémia-verseny. (Ur lovasok.) Távolóság 2400 mtr. Tiszteletdíj az 1-sőnek. 5) Mezőgazdák verseny. Távolóság 800 mtr. 1. díj 20 korona, a kis-zombori G. olv. kör adja, 2. díj 15 korona. Nyitva minden kis-zombori lakos 5 éven alóli lóva. — 6) Vadász verseny. (Ur lovasok.) Távolóság 4000 mtr. vezetve Zombori Rónay Ernő ur által. 1-sőnek tiszteletdíj. — 7) Emlék tajt pipa kis oroslás. Z. Rónay Ernő úrtól mezőgazdáknak.

— Váta regénye. Váta szép volt és fiatal és szerették nagyon Törökbeccsén. Az anyja, özvegy Lébity Gáta asszony, őrizte Vátát, mint a szemfenyét, mert tudvalevőleg ma még mindig nem szokatlan odalent a szerbeknél a leányrablás. De hiába őrizte, mert Váta a napokban csak eltűnt hazulról. Tüvé tették utána a határt, míg megtalálták a moholi szállásokon, Karakásér Gáta legényember tanyáján. A leány sirt és Gáta a bajszát pödörgeté. Vátát hazavitték s Gáta ellen főjelentés ment a bírósághoz.

— Verekedő szerb színészek. Az ujvidéki „Maticza“ által fentartott szerb színtársulat most Ó-Becsén tart előadásokat és a látogatás ellen, a hogy leveleznék írja, nem is lehet panasz. A baj az volt, hogy Thalia papnő oltárán kívül még a politikának is szeretne áldozni és jó szerbakhez hiven, az egyik rész liberális, a másik pedig határozottan radikális. No meg ezenkívül isznak. Megesett ennél fogva az a botrány, a melyről röviden már megemlé-

keztünk és a melyről a következő részleteket kapjuk:

Szombaton este Kraljevic Markó volt előadásra kitzve és a társaság legjobb ereje és énekese Markics Jónak látta összetűzni politikai ellenfelével, Lukics színészszel. Mind a kettő boros volt s így jött aztán szóra szó, szitokra átok és végül egymáshoz vagdalták az öltöző tükreit, hős Markó bárdját és a mozdítható díszleteket. Már gyülekezett a közönség és még mindig folyt az ádáz tusa. Ekkor a rendőrség megtudta, hogy Markicsot ki akarják fűtyölni és hogy a még nagyobb botrányt elkerülje, betiltotta az előadást. Az Ó-becsei színház tanács nem is engedte Markicsot többször föllépni, sőt még a Maticza is eltiltotta őt 14 napra a színpadtól.

— A csizmadia ékeszlóása. Majsztram uram a jóságos atyai intelmek közben úgy megtalálta simogatni hátramozdítójának, a Jancsi gyereknek koponyáját, hogy az beszakadt egy kicsit. Sirva ment a rendőrségre fájdalomdíjat követelni. Becsülták a majsztramot is.

— Mit szól a Jancsi vadjára majszter ur?

— Hát, kérem ezen ifju börgyakornok testi csontozatát nem rossz indulatu czézzattal indítványoztam hátrányba, mivel én testi domborzatára akartam utalványozni ama súlyos következményt sújtást, de ő lehajolván, hustömörség helyett vékony csontváz állapotban levő koponyáját hoztam széttörési helyzetbe.

Bármily ékes hangon adta elő a derék csizmadia „a kis bajt“, bírságra ítélték. Arra a felszólításra, hogy felebbezz-e, így felelt:

— Tiszta sor! Fejbebezzési rekaptulációm néhány szóban kifejezve ez: Tulzottsági szigort látok fenforogni a hitvány börgyakornoki koponyáért.

—x— A nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk a Kovács Gedeon féle helybeli egyik legtekintélyesebb, a modern igények és minden lehető kívánalmaknak teljesen megfelelően berendezett confectio üzletre, mely nálunk e szakban elsőként vezette be a legszolidabb kiszolgálás mellett a szabott árakat. Állandó gazdag raktára ezen üzlet a legújabb divatu női confectiók, kifogástalanul készített uri- és gyermekruhák, valamint nagy választéku bel- és külföldi gyártmányu mindenféle gyapjuszöveteknek. Méretszerinti megrendelések, nemkülönben egyenruházati szállítmányok — ugy rendőrök, valamint tüzoltók és katonák részére — pontossággal foganatosítottak.

Hungaria országos magyar javkivitteli részvénytársaság a czime annak a vállalatnak, mely Budapesten a nagy kir. földművelésügyi minisztérium támogatásával egy millió korona alaptőkével legújabbban megalakult. Lapunk mai számában közöljük ez új, a közgazdaság terén valóban korszakot alkotó vállalatnak a gazdaközönséghez intézett felhívását, mely tudatja, hogy üzleti működését már megkezdte és hogy vajtermelésre vonatkozólag bejelentéseket elfogad, valamint hogy tejjgazdaságok berendezésére készségesen nyújt segédkezést a termelő gazdáknak. Ha más államok tejjgazdasági eredményeit tekintjük, szinte csodálatos, hogy nálunk a gazdaság ezen előkelő ága, mely egy állandó tekintély és jövedelmi forrást nyújt, az állattenyésztést biztos irányba tereli és e mellett nemcsak hogy nem szorít ki más gazdasági ágat, sőt ellenkezőleg, a nagyobb és jobb trágyatermelés folytán az egész termelést még tetemesen fokozni fogja.

Különösen az előrehaladottabb nyugoti államok gazdasági már rég ismerték az okserű tejjgazdaság és ezzel karöltve a jobb és nemesebb állattenyésztés előnyeit, ott már tejjgazdaság nélkül mezőgazdaság nem is képzelhető.

a kis kedves s Minns ur lelke mélyéből fogadást tett, hogy ez arczatlan kis tacska soha egy fillért sem fog tőle örökölni.

Általános derűtség következett, melynek csillapulása után egy örökké mosolygó, vörös kecskeszakálás ur pártfogó hangon szólt a gyerekekhez.

— Lexi te, hallod, meg tudnád mondani, hogy „lenni“ milyen beszédre sz?

— Ige.

— Nagyon helyes, aranyom, vág közbe a mama méltó büszkeséggel. De miféle szó az ige.

— Az oly szó, mely léteit, cselekvést, vagy szenvedést jelent: vagyok, ütök, üttetem. Kérek egy almát.

— Tőlem is kapsz egyet, szól a kecskeszakálás ur, a ki némileg a családhoz tartozott s bár Budden ur előtt nem volt világos az ok, ő nagysága azonban minden ebédre meghívta. De felelj a kérdésemre.

— Nem kell az almád, edd meg magad, makranczoskodik a fiu. Apapagy is azt mondja hogy te olyan potyázó...

— Uraim! kiált fel stentori hangon Budden ur, véget vetendő a gyerek további indikratióinak, emeljünk poharat egy férfi egészségére!

Halljuk, halljuk, hangzott mindenünnen s a poharak szinig megteltek.

— Halljuk? süvölti a ház bizalmas barátja, miért érdeméhez mért rendreutasításban részesül.

— Tisztelt uraim! E diszes vendégség diszes virágkoszorujában létezik, illetőleg van, azaz hogy ül egy férfi, a kinek kellemes jelenléte mindnyájunk osztatlan örömeire válik; és a kinek

nagyszerű — izé, hogy is mondjam, — társalgása mindnyájunkat a legkitünőbbben szórakoztat!

— Istennek hála, nem rám czéloz, gondolja megnyugvással Minns ur, a ki a házba belépte óta alig mondott tíz szót.

— Tudva-tudom, hogy csekélységem legkevésebb méltó, hogy e nagybecsűt vendégünkről baráti tiszteletünket s rokonszenvünket tol mácsoljam: mindazonáltal poharat emelek e férfi egészségére, a kinek erőnyeit mindenki tiszteli s a kire senki sem haragszik, a ki nem ismeri! Uraim! e férfi senki más, mint jelenlevő kedves komám, sőt rokonom Minns ur, (a szerencsétlen rokom kinosan felnyög a megtiszteltetésre) a ki mindnyájunkat nagy örömtől rabolt volna meg, ha nem lenne itt (lelkes éljenzés.) Uraim! érzem, hogy kifárasztottam becses türelmüket, s épp ezért engedjék meg, hogy újból és az érzések legmelegebb, — legmelegebb — forróságától — akarom mondani forró melegségének áradó habjaitól fölemelve —

— Poharat emeljek, segíti a ház bizalmas barátja —

— Poharat ürítsek drága barátom, Minns ur földi boldogságára és egészségére!

— Állva ígyuk ki poharainkat, kiáltja a fáradhatlan vörös kecskeszakállu ur. Adjuk meg a módját, uri tisztességgel.

Mindenki kiabál, minden szem a kitünő vendégre tekint, a ki, hogy végtelen zavarát palástolja, szintén iszik, de fulladozik a lenyelt bortól. Kis várta Minns ur halálsápadtan, mintha vesztetni vinnék, fölemelkedik s szállani kezd.

Sajnos azonban, hogy az újságírók szólásmódjával élünk, nem vagyunk teljesen azon helyzetben, hogy az ünnepeit térfü beszédének tartalmát visszaadhassuk; az egész beszédből e

szókat lehetett megérteni: „diszes társaság“, — „kiváló megtiszteltetés“, — „elragadtatás“ és „pompás szórakozás.“ Minns ur e szokat ismételtette, hebegte s fakó arcán nyomoruságos helyzetének s kétségbeesésének minden gyötrő érzete meglátszott; de éppen ezért, a vendégkoszoru lelkéből megvolt győződve, hogy Minns ur elragadóan beszél s midőn székébe hanyatlott, riadó tetszés-zaj jutalmazta beszédjét.

E lélekemelő pillanatban bukkott be az ebédő ajtaján át a ház inasa s sietségtől fuldokolva jelenti, hogy künn rémségesen esik, a társaskocsi a kapu előtt vár s rögtön indul Londonba.

Minns ur lelki szenvedéseitől megváltva ugrott fel ülőhelyéről s sem rábeszélés, sem könyörgés által nem tántoritatta el magát azon határozatától, hogy rögtön indul hazafelé. Ezenközben a barna selyem esernyő nem volt seholsem található; — a kocsi pedig türelmetlenkedett, egy percig sem akart tovább várni s azt üzenté, hogy jöjjön utánna gyalog a „Hatytyu“-ig ott bevárja. Minns ur, egy negyed órai gondolkodás után szerencsésen kisütötte, hogy esernyőjét abban a kocsiiban hagyta, a melyen idejött; ezután a világról sem csodálható, hogy mikor átázva a „Hatytyu“-ba érkezett, a legutolsó londoni társaskocsi már rég eltávozott.

Három óra lehetett már éjfélután, a mikor sokat szenvedett barátunk átfagyva, átfázva, halálosan kimerülve s lelkében haraggal, keserűséggel eltelve zörgetett a lakóháza kapuján. Másnapra virradva tüstént végrendeletet tett s ügyésze, szigorú titoktartás pecsétje alatt tudatta velünk s mi e sorok olvasóival, hogy e szóban forgó végrendeletben sem a Budden Octáv ur, sem a Budden Emilia urnő, de sőt a Budden Sándor Agoston ifjur neve sem forul sehol elő.

Bámulatos is azok termelőképesége. Így pl. csak néhány országot említve: Franciaországban vajkivitel a múlt évben 140.000.000 frank értéket képviselt, Schlezvig-Holstein 56.000.000 márka értékű vaját exportálta, sőt a kis Dánia mult évi vajkivitele is 23.000.000 forintra rugott.

Ha még tekintetbe vesszük, hogy ezen országoknak óriási a belfogyasztása, mert mindent vajjal főznek és minden ételhez vajot fogyasztanak, elképzelhetjük, hogy a tejjel gazdagság mily hatalmas tényező.

Reméljük, hogy a magyar gazda sem zárkózik el saját érdeke elől, hanem különösen most, amidőn a folyton hanyatló gabona árak, a már nevetségesen alacsony gyapju árak, az úri kivitel szünetelése, a gazdasági szeszgyárak pangása, a megdrágult munkaerő, megingatták az eddig biztosnak vélt gazdasági alapokat, erélyesen megragadják a „Hungaria” országos magyar vajkiviteli részvénytársaság által nyújtott alkalmat és nemcsak nálunk is meghonosul a vajtermelés és vele kapcsolatos állattenyésztésünk is.

Est annál is inkább reméljük, mert a „Hungaria” országos magyar vajkiviteli részvénytársaság régi, kipróbált és általában ismert gazdák és kitűnő hírnevű kereskedők kezében van, kik minden tekintetben biztosítékot képeznek, hogy a működésükhöz kötött várakozásnak meg is fogják felelni.

Előre tehát, okszerű tejjelgazdagság és okszerű állattenyésztés legyen jelszavunk!

Leégett fatelep.

Az Engl-féle gőzfavágó és faraktár pusztulása.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, július 7.

Az Engl Sámuel-féle gőzfavágó és faraktár épület- és fatömbjét tegnap teljesen elpusztította egy óriási tűzvész, a minő Nagybecskereken emberemlékezet óta nem dult. Erős délkeleti szél szárnyán átcsaptak a lángnyelvek a Béga tulsó partján fekvő városrészeire is s ott három apróbb házát hamvasztottak el.

A fatelep udvarán, nem messze a gőzfűrésztől ácsműhely volt egy színben elhelyezve, a melyben Disam ácsmeister dolgoztatott rendszeren legényeivel. Tegnap délután csak két legénye: Sohn Péter és Pálffy János gyaluggattak valami munkán. Egész délután rekkenő volt a hőség s így a két ácslegény eleinte ügyet sem vetett arra a rendkívüli forróságra, a mely dolog közben hátukat égette. Megtörténtek verejtékes homlokukat és csendes káromkodással tovább munkálkodtak. Egyszerre csak azon vetették magukat észre, hogy füstfelleg nehezedik mellükre, a hátuk meg perzselődik. Ijedten fordultak hátra, a hol ekkor a műhelyt a szomszédos Czernyanszky-féle háztól elválasztó kerítés már javában égett. Sohn és Pálffy a szerszámaik után kapkodtak, alig értek azonban a szerszámok helyére, a kerítésről átcsapott a láng a nagy mennyiségű forgácsra, a mi a műhelyben felhalmozva volt s egy pillantás alatt lobogó lánggal égett az egész szin. A munkások futva kerestek menedéket az ijesztő gyorsan terjedő lángtenger elől, a mely már ruhájukba is kapott, sőt testüket is össze vissza égette. Sohn, a kinek egy gyaluja benn maradt az égő műhelyben, halál megvetéssel visszatért szerszámjáiért, de merészségét drágán fizette meg, mert súlyos égési sebet szenvedett, a miknek alighanem hónapokon keresztül lesz betege.

A bösz elem eközben irtózatossal sebeséggel harapódzott tova: alig tíz perc alatt mind az ott szin meggyuladt, továbbá a telep kerítésén minden részén felhalmozott óriási fakészlet, majd a kisé megfordult széltől élesztett lángok a kerítésen átcsapva beleverték magukat a Béga part mentén húzó óriási talpfa garmadába.

Minden pillanatban másutt csapott fel újabb lángoszlop: egymásután fogott tüzet a Czernyanszky-féle ház, Engl lakóháza, két szomszédos magánépület, továbbá a gőzfűrészyár, a melynek kazánjából szerencsére már előbb kieresztették a gőzt.

A tűztenger környékét ekkorra már a vészharangok szakadatlan kongása által megriasztott beláthatatlan sokaság lepte el, a melyet az időközben a vész színhelyére érkezett közöhadsergebli katonák és honvédek tartottak vissza attól, hogy a tűzoltók és katonaság vállvetett oltási munkálatait meg ne akadályozzák.

Egyszerre a rémület kiáltása szakadt fel mindenek mellől: a lángok a Béga át a Budzsák nádfedeles viskóira csaptak, amelyek közül három alig negyed óra alatt porig égett. A lakosok kétségbeesett erőfeszítésének sikerült a pusztító veszedelmet e helyütt lokalizálni, a mi azonban nem gátolta meg a partsor lakóit, hogy ingó bingóikat a Bakics-utózára ne hordják, a mely csakhamar valami vándor karaván telepéhez lett hasonlatos.

A Béga innenső partján dúló lángtenger zalatt fokunkint növekedő arányokat öltött: a

rendelkezésre álló fecskendők hatástalanul puffogtatták vízmennyiségüket. Akár csak csöppet dobtak volna a tengerbe, Pedig tűzoltóink a bátorság és önfeláldozás valóságos csodáit mivelték. Kühn alparancsnok, Theisz tűzoltó életük veszélyeztetésével küzdöttek a fékevesztett elemmel. Hasonló vakmerőséggel határos erélyvel fáradoztak a Melenczéről, Klekkről, Béga szentgyörgyéről és Elemérről telegrafice berendelt tűzoltók is.

Hét óra tájban borzasztó látványt nyújtott a vész kiterjedt színhelye: a telep gőzfavágója, az óriási famennyiség, Engl lakóháza, a Béga mentén a talpfák, a Cservenyszky-ház mind, mind egy lángtenger. A rettentő hőség, a melyet a lobogó tűz árasztott, megperzselte a zsidó iskola frontjának farészeit, az épülő zsina-góga faállványainak egy részét és a szomszédos házak ablakfáit.

Most már a tűzoltóság, a melynek a kirendelt katonaság segített, eléggé nem dicserhető buzgalommal és kitartással az emberfeletti munkában csak a tűz elszigetelésén dolgozhatott: a tűztenger mindkét oldaláról szomszédos Napholz-féle gőzfavágó és fatelep közé koncentráldott az oltási munkálatok teljes ereje.

Szakadatlanul folyt a kemény harc a fékevesztett elemmel ezután egész éjjelen át, az esthomály leereszkedésével rémes nagyszerűséggel bontakozott ki az óriási lángtenger pokolian ragyogó szinképe. A szomszédos házak, a Béga tulsó partjának meredéke, a Budzsákpárt vihyillói nappali fényben szikráztak, a Béga fölött ragyogó szikraeső tánczolt, maga a folyó szinte megrekedt a mentés közben behengerített sok talpfától. A partokon egész Nagybecskerek lakossága talpon állott.

A vész színhelyén minduntalan megjelent Rónay Jenő főispán és Daniel László alispán, a kik buzdító szavakkal serkentették az oltás körül fáradozókat és adtak hasznos utasításokat a munkálatok irányítására tekintetben. A gőzfavágó körül, a Napholz-féle telepen dr. Perisich Zoltán v. főjegyző működött csodával határos dolgokat: egész a hajnali órákig vezette itt lankadatlan kitartással s mint az eredmény mutatta, fényes sikerrel az oltási munkálatokat. A tűzvész tulajdonképeni színhelyén Reitter Oszkár v. kapitány és Loga Szilárd v. alkapitány serénykedtek, a közös hadsergebliek Wenovics és Schatz főhadnagyok, a honvédsapat Döbrentey főhadnagy vezetése alatt működött. A Budzsákon Cziganek hadnagy állott a katonamunkások élén.

A leégett fatelep tulajdonosának 80000 frt a kára, ebből 30000 frt (a gépház) a bécsi bizt. társaságnál, 30000 frt (a fatelep) és 10000 forint (a butorzat) a Generalinál volt biztosítva 10000 frt pedig a part hosszán elégett talpfák értéke nem volt biztosítva. — özv. Czernyanszky Julianna 650 frt, Bancsov Katalin 800 frt, özv. Szűcs Katalinné pedig 300 frt kárt szenvedtek.

Daniel László alispán az itt állomásozó 29. gyalogezred zászlóaljának hadtestparancsnokságához és a szegedi kerületi honvédparancsnoksághoz rendkívül megleghangu átiratokat intézett, a melyekben az elismerés legmagasabb mértékével mond köszönetet a közös hadsergebli és honvédelegységnek az oltás körül kifejtett önfeláldozó működéséért.

Segély a tűzvárosultaknak.

A tegnapi rettenetes tűzvész legjobban sújtotta azokat a szerencsétleneket, a kiknek a Béga tulpartján házuk leégett s mindentük odavesztett s ma a szó teljes értelmében földönfutó koldusok lettek. Ma délelőtt tíz órakor megjelent a vész színhelyén a jótékony nőgyelet elnöknője, Vécsey né urnő Streitmanna A titkár kíséretében s 40 frtot osztottak ki azok között, kik a tűzvész miatt legtöbbet veszettek, hogy nyomorúságokon legalább némi leg könnyítve legyen. A leégették közül 10 frt segélyt kapott özv. Bancsákné, a kinek házának minden bennelevőjével együtt porig égett; 5 5 frtnyi segélyben részesültek még Ambrus Fer. és Achill munkások, Müller papszámos, Matheisz napszámos, Varga J munkás és egy 70 éves övvegy asszony Bucskáné. Bizunk polgártársaink nemes emberszeretetében, hogy ez első segélyt nyomon fogják követni a hathatósabb támogatás is, hogy a szerencsétlenek végtelen nyomorúságán enyhítve legyen.

Táviratok.

Az öngyilkos főur temetése.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Beniczky Gábornak, az öngyilkos főrendiházi tagnak holtteste tegnap este érkezett Czinkotára. Ma délelőtt ment végbe temetése a mágán világ nagy részvéte mellett. A temetőben Földváry alispán tartott megható gvászbeszédet. Ezután a koszorúkkal elhalmozott koporsót a családi sirboltban helyezték el.

Művész és grófnő.

Budapest, július 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma reggel ment végbe Hubay Jenő hírneves hegedűművész esküvője Cebrián Róza grófnővel. Az eljegyzés már három évvel ennekelőtte titokban történt meg, amikor még a grófnő kiskoru volt és egybekelésük elé elháríthatatlan akadályok tornyosultak. Most a grófnő nagykoru lett és minthogy egy hónappal ezelőtt a leánya boldogsága előtt meghajló apa is megadta a beleegyezését, ma megtörtént az esküvő.

Egy oláh jegyző hősködése.

Budapest, július 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagylakról telegrafálják, hogy Russu János odaváló jegyző, oláh irnokával egy erdei kocsimában borozva muzsikáltatván magát, Krausz csendőrörsvetetőbe belekötött. Szidta mint a bokrot:

— Te szász vagy, mégis a kutya magyarral tartsz?

Krausz fenyegetésére, hogy ezért feljeleníti, a dühöd ember a Gotterhaltet huzatta és a király személyét is durván megsértette.

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBÓL.

Olasz regény. Irta: Cordella.

A „Torontál” számára fordította: Győrike.

(Folytatás).

Lupi lassan, halk hangon, kenetteljesen így kezdé beszédét az általános csend közepette:

— Annyi csodálatos dolgot beszéltek a kávéházban az „amerikaiak” mesés gazdagságáról, palotájuk kincseiről, pompás butoraikról, drága műgyűjteményeiről, hogy azt képzeltem: valamelyik „Ezer egy éj”-beli tündérmesét hallgatók. Aztán arra került a sor, hogy ugyan milyen uton-módon juthattak oly óriási vagyonhoz. Gelmi kapitány félbeszakította beszélgetésünket és fenhangon azt olvasta egyik újságból, hogy Filadelfiában megüresedett a hóhér állása, mert valami Schmidt nevű, a ki meggazdagodott ebből a mesterségből, Európába jött át, hogy gazdagságát itt élvezze családjával. Erre jött be Guidi, a ki meg azt mondta, hogy azt beszéltek neki, hogy az ujjonnan érkezett „amerikai” lenne az a bizonyos filadelfiai hóhér. Guidi ezt valószínű tényként beszélte tovább egyik barátjának; így terjedt a hír el a városban.

— Lám, hogy készül a történelem! — mondá Balfiore márki, egy hangot sem szalasztva el a beszédből, annak daczára, hogy a kártyát nem tette le kezéből.

— Ittenért figyelj a játékra, — kiált fel Landucci bosszusán.

Ezzel tovább játszottak. A kis asztal körül pedig egész este arról az érdekes témáról értekeztek a hölgyek.

Tíz óra körül érkezett meg Balfiore Konrád, egy huszonkét éves, sovány, sáppadt legény; fejét a vallai közé huzta; meghatározhatatlanul öltözködött; fekete kabátját egy gardéma ékesíté. Vele jött Ramondi ügyvéd, egy tisztelőre méltó alak, a kit a lányok öröme hallgattak, kivált most, a mikor az anarkiákról kérdezősködtek tőle.

Ö biztosan jól lehetett értesülve, mert ma reggel a Lucchini palotában járt s tovább ott időzött egy óránál.

— Sangalli ur azért hivatott magához, mert több rendbeli teendővel bizott meg, — mondá az ügyvéd.

— Hát Sangallinak hívják? — Kiáltottak fel a hölgyek. — A neve olasz!

— Természetesen olasz származású, de negyven évig New Yorkban lakott, — tette hozzá Ramondi.

— Igaz, hogy paraszt volt?

— Hát nem hóhér volt Filadelfiában?

— Hogy gazdagodott meg?

Felolvas szerkesztő: Dr Brájler Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

RIZS ELADÁS!

Gróf Karacsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizelelep intézősége részéről közhírré tétetik, hogy a Magyarországon termelt rizs, mely kitűnő minősége folytán több kiállításon a kül- és belföldi rizsekkel szemben versenyképessége miatt mindig a legelső díjakkal lett kitüntetve, ezentul **leszállított árak mellett adatik el és pedig:**

az I. osztályu 20 frtjával
 a II. " 16 " métermázsáját
 a III. " 10 " számítva, a dettai vasut-állomáshoz franco szállítva.

5 kilogrammos posta-csomagokban a vételárnak előleges beküldése mellett franco postával:

az I. osztályu 1 frt 50 krért
 a II. " 1 " 30 "
 a III. " 1 forintert.

Postai utánvét mellett minden 5 kgmos csomag 6 krral drágább.

Megrendeléseket elfogau:

Gróf KARÁTSONYI JENŐ

temes-topolyai rizs-telep intézősége Temes-Topolyán, u. p.
 (471-86) Denta, vasuti állomás Denta.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett Oppovai községi segédjegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik. — Ezen állással 500 frt évi fizetés és 2 öl tűzifa élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni akarják, hogy elméleti képzettségüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket az antalfalvai járás főszolgabírói hivatalához f. évi július hó 29-ig küldjék be, mivel a később beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választás f. évi július hó 30-án fog Oppova község-házánál megejteni.

Keit Antalfalván 1894. július hó 1.

Jablonszky, főszolgabíró.

Hirdetések

felvételnek

elap kiadóhivatalában.

Kizárólag

„ZACHERLIN“-t

tessék követelni,

mert ez a leggyorsabb és legbiztosabb gyilkoló szere

a rovarok mindenféle fajzatának.

Vajjon kell-e ezen szer kitűnőségének határozottabb bizonyítéka, mint ama rendkívüli elterjedtség, melynek örve, úgy, hogy nem létezik hasonló szer, melyet a „Zacherlin“ százszorosan túl ne szárnyalna.

Azonban mindig csak lepecsételt és oly üveget követeljünk és fogadjunk el, melyen a „Zacherl“ név olvasható. Minden más értéktelen utánzás. (194-5.4)

Ára üvegnagyság szerint: 15, 30, 50 kr., 1.—, és 2.— frt; Zacherlin-porhintő 30 kr.

Raktárak:

Nagybecskereken: Billitz János
 Csada Károly
 Grün Simon P. ifj.
 Haidegger Ödön
 Kovács S. gyógy.
 Nack Gyula
 Prandell Rezső
 Rosa Béla
 Rosa Ignác
 Schlesinger Gerzon

Nagybecskereken: Schneller Gyula
 Schnitzler L.
 Strausz Pál
 Uditzky Dániel
 Weiterschan J.
 Zimmerer Antal
 Deixner Sándor
 Schlesinger S.
 Konkoly L.
 Armbruster J.

Nagybecskereken: Deuxner L.
 Alibunáron: Grób Lajos
 Bégasztyörgyön: Adler Károly
 Strasser Gyula
 Istvánföldön: Meschini Imre
 Módoson: Deutsch testv.
 Nagy Béla
 Lustein Jakab
 Perlaszon: Fischer Jakab és fia
 Tor-Szécsányon: Kleszky J., gyógyász.

Titelen: Jankovics H. Lazar
 Nonnenmacher Endre
 Törökbecsén: Schlesinger Izidor
 Popovits P.
 Filipovits G.
 Zichyfalván: Drucker Ferencz
 Zombolyán: Gasparovics István
 Kuzmann József
 Poledna Rezső
 Melenczén: Myin W.

Torontálmegyei Tanügy.

A „Torontál“ melléklete.

III. évfolyam.

Megjelenik minden szombaton.

35-ik szám.

Rovatvezető: Gockler Lajos.

Ének- és zeneoktatás.

Népoktatási törvényünk a nevelve-oktatás elvén alapul. De ha végig tekintünk iskoláink legtöbbjénél, azt tapasztaljuk, hogy a nevelés csaknem teljesen elmarad és az oktatás lépett előtérbe.

A szív-, kedély- és jellemképzés, mint oly tényező, melyek a gyakorlat emberét a társadalomban, kedvesé, otthoniassá, meggyerővé, megbízhatóvá teszik, mai nevelési rendszerünkben csaknem teljesen hiányzik. Tudományos főt rideg kedélylyel, szaktudósokat félszeg magatartással és ingatag jellemmel adnak tanítványaink feles számban a társadalomnak, de nagyon kevés azok száma, kik tudományos ismereteikkel kapcsolatban olyan kedélylyel is bírnak, mely nem teszi őket önmaguknak, mint a társadalomnak terhivé.

Kedélyképző eszközeink csaknem teljesen mellőzve vannak jelenlegi tanítási rendszerünkben. A dal-, a zene, a kedély és szív képzés e két csoda- és varázs erővel bíró eszközök, mint mellék tantárgyak szerepelnek, holott hatásuk a kifáradt szellem új erő gyűjtésére elvitázhatatlanul a legcélszerűbb, a legkedvesebb pihentető eszköz.

Igen jól tudjuk mindannyian, hogy a dal kísér mindnyájunkat a bölcsőtől a sírig. Az édes anya, a dajka egyszerű bölcsődala még késő venségünkben is eszünkbe jut, fileinkbe cseng; gyermekkori játékdalaink, mint kedves emlékeink tünedeznek fel a multból; az ifju vidám és szomorú napjait a dal és zene fűszerezi meg; öreg napjainkban jól esik hallanunk az ifjuság szilaj kedvtől elragadott dalát, vagy a mélabus zenét, melyek eltűnt napjaink boldog emlékeit juttatják eszünkbe.

Őseink a csaták zaját dallal fűszerezték. A dörgő ágyuk morajja közé a hazafias dalok lelkesítő összhangja vegyült s ha elmúltak a dülő csaták viharos napjai, a pihenés alatt jeles dalokaink énekekben beszélték el az eseményeket s hagyták fenn azok dicső emlékét az utókornak.

Az emberi szív és kedély már isteni rendeltetésénél fogva akként van alkotva, hogy az idealizmusért küzdjön, a tökéletesedés felé törekedjen, s valjon lehet-e határozottabb eszköze az idealizmus és esztetika képzésnek, mint éppen a dal és zene? Aligha, mert a tudományos ismeretek igaz ugyan, hogy a szellemet isteni rendeltetése magaslatára emelik, de a kedély képzésre, egy, a többről-többré törekvés ambíciójának kifejlesztésén kívül hatást nagyon ritkán gyakorolnak. Ezért van az, hogy a tudományosan képzett egyének legtöbbje rideg kedélylyel bír, magába zárkózott, csak tudományos ismereteinek él, minden egyéb reá nézve közönyös, a mivel jár az elégedetlenség, a bizalmatlanság, a társadalmi élet terén való járatlanság, félszeg magatartás, a napi események felett való csatkozás és végre nem nagyon ritkán a világ-gyűlölet.

Miért van az, hogy a kinek kedélye akként van nevelve, hogy a társadalmi félszégesség nem bántják, a sors csapásai kétségbe nem ejtik, az embernek a mindennapi megélhetésért kifejtett küzdelmei, melyek oly sok herce-hurczával járnak, nem bántják, nyugodtan tűrik azokat, sőt néha nevetnek felettük, avagy ha talán pillanatnyi bosszúságot okoz is neki, már a jövő perczben feledi azokat? Azért, mert a jövő perczben feledi azokat? Azért, mert meg tud nyugodni sorsán, ura tud lenni helyzetének, kedélye felülemeli a minden-napiasság sarán, eszével tud parancsolni szívének és szíve tud uralkodni eszén...

A kedély képzése és nevelése egyéni és hazafias szempontból egyik elsőrangú követelménye nevelési rendszerünknek s

már elérkezett az az idő, hogy nemcsak oktassunk, hanem neveljünk is.

Örömmel üdvözljük ez okból a debreczeni orsz. tanszerkiállítás igazgatóságának ama törekvését, melylyel egy a kiállítás tartama alatt tartandó országos szaktanácskozmány rendezése által alkalmas nyújtand arra, hogy tüzetes megvitatás tárgyát képezze a nevelés e két lényeges és hathatós eszközének, az iskolai ének- és zene oktatásnak mikénti megoldása. Az alkalom erre igen kedvező, mert a kiállítás egyik csoportja gazdagon be fogja mutatni azon eszközök gyűjteményét, melyek ezek oktatási rendszerét lesznek hivatva fokozatosan feltűntetni.

Azon reményünknek adunk kifejezést, hogy ezen országos szaktanácskozmány olyan határozatokat hozand, melyek a most éppen szőnyegen levő népoktatási törvény revíziója alkalmával az illetékes köröknek figyelmét oda fogják irányítani, hogy nevelési rendszerünk a tulhajtott oktatási rendszerrel karöltve fog jövőben haladni, és az eddig elhanyagolt szív-, kedély- és jellemképző eszközök alkalmazása hivatásuk magaslatára fog emeltetni.

A cél magasatos, megvalósítása elodázhatatlan, a kivitel nem nehéz, csak akarat kell, hogy megvalósuljanak a költő eme szavai:

„Hír, dicsőség, fény, pompa nem boldogít,
Csak a mit a szív magába zár, az a miénk!”
V. Gy.

Iskolai értesítők.

Bezárultak az iskolák kapui és az egyes intézetek igazgatói sietnek beszámolni az iskolai év lefolyásáról, eseményeiről, az intézet képét nyújtó adatokról, szóval az iskolai beléletről.

Reánk nézve, itt a sokajku lakosság között nem lehet közömbös, a mi iskoláink állapota, s azért, ha a magyarság és magyarosodás ezen ki-váló tényezőinek minden irányban való fejlődését és haladását a missziójukat képező működésük áldásos eredményeit látjuk, a megelégedésük és büszkeség érzetével tekintünk reájok, mint ama hatalmas faktorokra, amelyek a magyarságtól még alig néhány évtizeddel ezelőtt idegen földet és annak lakóit újra meggyerik, meghódítják a közös hazának, a magyar nemzeti kulturának.

A hozzánk beküldött értesítőkből örömmel látjuk, hogy iskoláink az örvendetes anyagi és szellemi gyarapodás ösvényén haladnak s úgy tanítványaik szaporodása, mint felszerelésük gazdagítása, nemkülömben a szellemi színvonal emelése s a tanulmányi eredmény fokozása által megfelelnek ama bizalomnak, a melylyel a nagy közönség feléjük fordul.

A sok közül elsőnek érkezett: a nagy-becskerekéi magy. kir. áll. polgári iskola értesítője az 1893/94. tanévről, szerkesztette: Knyaskó Lajos, igazgató.

A szokásos értekezések helyét az intézet által jan. 14 én rendezett Jókai-ünnep leírása foglalja el, melyhez Knyaskó Lajos igazgatónak az ünnepélyen tartott lelkes megnyitó beszéde, valamint Fejér Simon János tanárnak a nevezett ünnepen felolvasott: „Jókai Mór jellemzése“ című érdekes tanulmánya van csatolva.

Az intézetnek mult évi történetéből a következő adatokat vesszük:

A jelen tanévvel bezárult az intézet harmadik éve. Szeptember hó elsejével megnyit a harmadik osztály, a következő tanévben pedig a negyedik osztályt is meg fogják nyitni. A három osztályba összesen 186 tanuló vétetett fel, a kik között vidéki volt 80. A jelen tanév egyik legjelentősebb mozzanata volt, hogy a tanév elején tényleg elfoglalták a palotaszertű új épületet, mely impozans méreteit, külső díszét tekintve mint iskolaépület országosra parjút ritkítja; nem csak hogy a bemutatott terveknek megfelelően épült fel, hanem Nagy-Becskek város áldozatkészsége folytán külsőleg, belsőleg még díszesebb és kényelmesebb lett s joggal el-

mondhatni, hogy a legmesszibbre menő igényeket is teljesen kielégíti. Az osztálytermek minden tekintetben megfelelnek a higienikus kelleknek; teresek, világosak, fűtési és szellőztetési rendszerük kifogástalan, berendezésük czélszerűsége és csinja mintaszertű. Az egyes tantermek, a gyönyörű és nagyszabású díszterem, a tornacsarnok, igazgatói iroda és tanárszoba belső berendezése 600 frtot vet már eddig is igénybe. Kiemelendő a helyiségek közül a tornacsarnok, mely téres és kényelmesöltöz s mosdó teremmel van összekötve, s az épület baloldali szárnyán a souter-rain s földszintet foglalja magába. A tornacsarnok felszerelése, a tornaoktatásügy egyik legkiválóbb szakfőria Oheroly János paed. tanár személyes felügyelete mellett a legnagyobb gondal történt, a nevezett tanár által construalt tornaeszközökkel és rendszere szerint, melynek czélszerűségéről kellő alkalmunk nyilt e tanév folyamán meggyőződést szereznünk. Van az intézetnek továbbá külön a rajzoktatás czéljaira berendezett rajzterme, szertárral összekötve; megfelelően felszerelt vegytani és phys. előadóterme; külön természetrajzi szertára; könyvtárhelyisége, tanári szobája: mind díszesen, czélszerűen berendezve.

Az intézet tanári kara jelenleg öt tagból áll, kik az intézet falain kívül is nagy tevékenységet fejtettek ki. Így az igazgató több tanügyi és egyéb irányu cikkeket irt helyi és pedag. lapokba és szerkesztette az évi Értesítőt A damovics J. sajtó alá rendezte „Abrás. Geom.“-ájának 2-ik kiadását és gyorsírási tanfolyamot tartott, Szukk A. pedig népszerű felolvasást tartott. A keresk. ifjak egyesülete által fentartott szaktanfolyamon ez évben is Knyaskó L. igazgató és Szukk Antal tanítottak.

A tanítótestület a lefolyt évben 12 rendes gyűlést tartott; rendezett több iskolai ünnepélyt, mint: január hó 14 én Jókai-ünnepélyt, márcz. 15 én hazafias emlékűnnepélyt, a tanév befejeztével pedig énekviszával összekötött évzáró ünnepélyt. Rendeztek ezenkívül tanulmányi kirándulást Oraviczára és Aninára, a melyen Knyaskó L. igazgató és Szukk A. tanár vezetése alatt 39 tanuló vett részt.

A növendékek tanulmányi előmenetele a lefolyt tanévben, a megrövidült szorgalmi idő s a növendékek előképzettségi és nyelvi viszonyai daczára is, úgy általában, mint az egyes tantárgyakat tekintve teljesen kielégítő; 178 tanuló közül jó eredménnyel végezte a tanévet 146 tanuló (82%) míg osztályismétlésre 17 (10%) növendék utasítottatott.

A statisztikai adatok szerint a beirt tanuló-köz volt vallásra nézve: róm. kath. 90; gör. kel. 38; ág. evang. 11; evang. ref. 8; is-raelita 39. Anyanyelvüket tekintve: magyar 61, német 88, szerb 33, román 4. Ezek közül volt helybeli 108, torontálmegyei 70, más megyéből 8. A tanulási előmenetelt tekintve: jeles 23, jó 54, (30%) I. rendű 69 (39%) II. rendű 32 (18%)

Egyleti élet.

— Az oraviczal tanítógyűléshez. A „Dél-magyarországi Tanítóegylet“ XXVIII. naggyűlése iránt, mely tudvalevőleg e hó 9, 10 és 11. napján Oraviczán fog megtartatni, igen szép indeklődés mutatkozik. Torontál, Temes és Krassó Szörény megyék minden részéből nemesak tanítók, hanem számos tanügybará már bejelentette megjelenését. A gyűlés főtárgyát kétségtelenül az 1868. évi 38. t. cs. revíziója fogja képezni, melynek előadásával a választmány e lap rovatvezetőjét bizta meg, ki előadása kapcsán a következő határozati javaslatot fogja benyújtani.

Az 1868. XXXVIII. t. cz. revíziójáról. A „Délmagyarországi Tanítóegylet“ XXVIII. naggyűlése a hazai népoktatás korszerű reformját sürgeti és e tárgyban a következő irányess-méket hozza javaslatba:

1. A nevelésügyi miniszterium választassék el a vallás-miniszteriumtól.

2. A közoktatásügy nemzeti és vallás-erkölcsi alapon egységessé szervezendő; a család, az óvóiskola, a népiskola és középiskola szorosabb kapcsolatba hozassanak egymással.

3. A népiskolai nevelés és oktatás ingyenes legyen.

4. Az iskolázás kötelezettsége 6—14, illetve 14—17 éves korig tartson.

5. Az ismétlő iskolák a helyi viszonyok szerint iparos, kereskedelmi, földműves, bányász, felsőbbfokú, vagy ezek mintájára szervezendő továbbképző iskolákká alakíttassanak át.

6. A népiskolák felállítására a családok ösztöge: a községek joga és kötelessége. Magánosok és társulatok is állíthatnak iskolákat, a melyek ha nem felelnek meg a törvény rendelkezéseinek, községiékké átalakíthatók.

7. Az iskolafelügyelet joga kizárólag az államé, mely e jogát szakközvegyek által közvetlenül gyakorolja és közegeit ily czélből intézkedési joggal felruhazza.

8. A közvetlen felügyelet érdekében a megyei tanfelügyelő alá járási tanfelügyelők rendelendők, kik az érdemesebb néptanítók sorából neveztesse ki.

9. Az iskola beügyelete a tanítótestület és a tanfelügyelők intézzék el; az iskolaszék csak az iskola anyagi ügyeit gondozza és az iskolaügy népszerűsítését szolgálja.

10. A népiskolai nevelés és oktatás a sziv, kedély- és jellemképzés eszközeit az eddiginél nagyobb mérvben alkalmazza és nagyobb figyelemre méltassa, mint a reáliákat.

11. Az első oktatás a gyermek anyanyelvén történjék, a melyvel kapcsolatban a magyar nyelv is gyakorlandó. A népiskola III. osztályától kezdve a tanítás nyelve a magyar és ezzel kapcsolatban az anyanyelv is használandó.

12. Minden iskola mellett legyen játszó és tornahely. Az iskola árnyas kerti helyiség legyen, melynek építése és felszerelése a tanfelügyelő ellenőrzése mellett történjék.

13. A tanítóképzés oly módon szervezendő, hogy a leendő tanító érettségi vizsgát tegyen,

asután pedig két évi pedagógiai kurzust hallgasson.

14. A tanítói oklevél az első szolgálati év után egy országos vizsgáló bizottság által állíttassék ki.

15. Tanító képezdeit tanároknak tudományosan képzett néptanítók alkalmaztassanak.

16. A néptanítók, tekintet nélkül a felekezeti és nemzeti viszonyokra az állami szervezetben külön hivatalnoki testületet képezzenek.

17. A tanítók szolgálati viszonyai oly módon szabályoztassanak, hogy minden iskolánál egységes eljárás, egyöntetűség hozassék létre.

18. Fegyelmi ügyek tárgyalásánál a tanítók kiküldöttei tanácskozási és szavazási joggal birjanak.

19. A tanítók választásánál, illetve kinevezésénél az iskolafentartó a kandidatek, az államé a kinevezés joga.

20. A törvény szigorú végrehajtása felelősség terhével járjon. A végrehajtás körül észlelt mulasztás a törvényben meghatározandó szigorú büntetéssel sújtassék.

Jelen irányelveket a „Délmagy. Tanítóegylet” XXVIII. nagygyűlése az összes hazai tanítótestületeknek elfogadásul ajánlja; ez eszmék szemmel tartásával memorandumot intéz a kormányhoz; és a „Tanítók országos bizottsága” t is felkéri hogy a népoktatási törvény revízióját ezek értelmében sűrgesse.

A gyűlés tárgysorozata a következő: Július 9-én d. u. 4 órákor választmányi ülés. Július 10-én d. e. 9 órákor tanítói nagygyűlés. Tárgy: 1. „Az óvoda fontossága.” Előadó: Muth Jánosné N.-Szt.-Miklósról. — 2. Az 1868. évi 38. t.-cz. revíziója”. Előadó: Gokler Lajos N.-Beckskerekéről. 3. „Az egyöntetű betűírás a népiskolában”. Előadó: Kocsis István Szerb-Szt.-Péterről. 4. „Magyar motívumok a népiskolai rajztanításnál”. Előadó: Szentgyörgyi Lajos Fehéremplomról. — Július 11-én d. e. 8 órákor a „Délmagyarországi Tanítóegylet” évi közgyűlése. Tárgy: 1. Elnökségi évi jelentés. 2. Pénztári évi jelentés. 3. A számvizsgálók jelentése. 4. Interpellációk. 5. Jelentés egyetli közlöny kiadása tárgyában. 6. Javaslat az egyetli alapszabályok módosítása tárgyában. — Előterjeszti Stodola Pál. 7. Az 1894-95. évi egyetli költségvetés előterjesztése. 8. Indítványok.

K ü l ö n f é l é k .

— Községi ovoda. Basahid községe csinos községi ovodát épített, a mely terjedelmes kerttel lesz állítva. A kepv. testület minden áron felekezeti ovodát akart, az ottani jegyző azonban tapintatosan kivívta a községi ovodát.

— A tanítócsalád tragédiája. H.-M.-Vásárhelyről írják a Nemzet-nek a következő szomorú történetet: Mintegy két évvel ezelőtt telepített le városunkban Horváth Béla munkaképtelen róm. k. tanító családjával. A szegény, beteges tanítót kartársai támogatták, amennyiben magán leccskéket szereztek neki, sőt meg az iskolában is megengedték, hogy a növendékeket, mint nálunk mondani szokás, német szóra tanítsa. A gyenge, beteges szervezet azonban nem sokáig bírta és Horváth Béla tanító, ki feleségének, gyermekeinek kenyeret akart szerezni, még a mult évben kötelessége teljesítésekor összeesett és nem is kelt fel többet. Özvegye, árvái itt maradtak. Az előkelő családból származó asszonyt rokonai kitagadták. Dolgozott tehát, hogy fentarthassa magát és árváit. Nyuzdíjat, daczára annak, hogy férje 502 frtot fizetett a nyugdíjlapra, nem kapott. Kért, könyörgött, mind hasztalan, elutasították. Kétszeres erővel fogott tehát a munkához. Vasalt, varrt, hímzett, mosott. A sok irásban, munkában elgyengült szeme, ereje rohamosan fogyott, míg végre ágyba került. A mindentől elhagyott szerencsétlen asszony most egy nagy lépésre határozta el magát, a sajtóhoz fordult, a könyörületes emberek szívére vette igénybe. Az első segély, 5 frt 60 kr. meg is érkezett, de már későn, mert a szerencsétlen asszony e hó 28-án lakásán összerogyva éhen halt. Végórájában a segélyül kapott összeget szorongatta kezében és meghagyta, hogy az összegből a fiának egy öltözet ruhát vegyenek. Gyermekeit a hatóság a szeretetházban helyezte el.

H i r d e t é s e k .

„HUNGARIA”

országos magyar vajkiviteli részvénytársaság értesíti

a t. gazdaközönséget,

hogy irodáját Budapest, Dalszínház-utca 10. sz. a. megnyitotta és vajtermelésre vonatkozó bejelentéseket elfogad és vajszállítási szerződéseket köt; a vajátvételt azonban csak f. é. október hó 1-én kezdi meg.

Ennélfogva felkérjük a t. gazdaközönséget mielőbbi bejelentkezésre, mert egy vajtermelésre berendezendő tejjgazdaság felszerelése, tekintettel a már is beállott tömeges megrendelésekre legalább is 8 hetet vesz igénybe.

Részletes, az egész okszerű vajtermelést röviden tárgyaló szó- vagy írásbeli felvilágosításokkal legnagyobb készséggel szolgálunk. (480—8.1)

A „Hungaria” országos magyar vajkiviteli részvénytársaság igazgatósága:

Bárá Jósika Gábor s. k.,
elnök.

Kunkel Imre s. k.,
vezérigazgató.

Egy jó családból való, megfelelő előképzettséggel bíró
gyakornok

azonnali alkalmazást nyerhet a
Torontálmezei takaré- és
473—2.2
hitelbanknál.

Rendkívül előnyös feltételek
mellett helyben egy minden tekintetben kitűnő

szakácsné
kerestetik.

Czim a kiadóhivatalban.

A Richter-féle Tinct. Capsici comp.
Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend. Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi köszvény, csúsz és tagzsugattásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólag emlékeztetve hozva. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb háziszer általánosan kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitűnő háziszernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony” védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonyjal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárához: Richter gyógyszer-tára „az arany oroszánhoz” Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapest.

Pleitz Fer. Pál

Nagybecskereken
ajánlja dusan felszerelt
nyomtatványraktárát.